

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА В ОСВІТІ

Шифр та назва спеціальності

Для всіх спеціальностей

Інститут

Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Для всіх спеціальностей

Кафедра

Педагогіки та психології управління соціальними системами імені акад. І.А. Зязюна)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

3

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Гура Тетяна Віталіївна

Tetiana.Hura@khpi.edu.ua

Професор НТУ «ХПІ» кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім акад.І.А.Зязюна

Автор та співавтор понад 300 наукових та науково-методичних праць.

Провідний лектор з дисципліни: «Соціальна робота та психологічна

служба», «Психологія лідерства в бізнесі», "Психологія бізнесу та

підприємництва», «Вступ до спеціальності». «Геронтопсихологія»,

«Психологія емоційного інтелекту». Має 9 свідоцтв про реєстрацію

авторського права на твір. Член Української Асоціації організаційних

психологів та психологів праці. Досвід роботи у вищій школі – 28 років.

Детальніше про викладача на сайті кафедри

<http://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/>

Загальна інформація

Анотація

Психологія лідерства в освіті спрямована на ефективне формування і розвиток лідерських якостей студентів і прояв лідерства в освітній діяльності педагога. Вивчаючи дисципліну, студенти набувають практичних вмінь використання отриманих знань та умінь керування людьми в процесі професійної діяльності..

Мета та цілі дисципліни

Мета дисципліни "Психологія лідерства в освіті" полягає у наданні студентам систематизованих знань із теоретичних засад лідерства та у формуванні практичних вмінь з розвитку лідерських якостей фахівця та їх успішного застосування у відносинах з людьми та ефективного впливу на них в процесі професійної діяльності

Формат занять

Лекції, семінарські заняття, індивідуальне завдання, самостійна робота, консультації.

Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

Перелік компетентностей міститься в ОП, розміщених на сайтах відповідних випускових кафедр

Результати навчання

Перелік результатів навчання міститься в ОП, розміщених на сайтах відповідних випускових кафедр

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 32 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно знати: дисципліни пререквізити згідно навчального плану

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На лекційних та семінарських заняттях використовуються наступні методи та технології: наочні (ілюстрація практичними прикладами); практичні (проведення методик); ігрові (ділові ігри); документальні (психобіографічний аналіз, складання документів); проблемні (кейси); інтерактивні (ментальні карти, виступи-презентації); самостійні (творчі завдання. Опрацювання літератури); тренінгові (рефлексія, обговорення). Для цього вони використовують персональні комп'ютери..

Методами навчання у викладанні навчальної дисципліни «Психологія лідерства в бізнесі» є: словесні (бесіда, лекція -диспут, проблемна лекція); наочні (ілюстрація); практичні (практичні ситуації, тести, анкета); групові (творчі групи); ігрові (ділові); документальні (аналіз, складання психологічних портретів); проблемні (кейси, мозковий штурм); інтерактивні (ментальні карти, виступи-презентації);

самостійні (творчі завдання, опрацювання літератури); дослідницькі (теоретичний аналіз наукових джерел, емпіричне дослідження); тренінгові (обговорення, рефлексія).

Студент вважається допущеним до семестрового заліку з освітнього компоненту за умови повного відпрацювання всіх семінарських занять та завдань самостійної роботи.

Навчальні матеріали доступні студентам на сайті <http://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/>

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. 1. Природа і сутність лідерства

Обставини, що зумовлюють потреби суспільства в лідерах. Сутність і особливості лідерства

Тема 1. 2. Природа і сутність лідерства

Лідерство педагога як чинник якості освіти. Виявлення серед студентів потенційних лідерів

Тема 2.1. Психологічні аспекти феномену лідерства

Спільне й відмінності між керівництвом і лідерством. Лідерство як індивідуально-соціальне явище

Тема 2.2 Психологічні аспекти феномену лідерства

Вимоги до лідера як особистості та професіонала. Динаміка психологічних процесів формування лідера

Тема 3. 1 Загальна і комунікативна культура лідера

Сенс інтелігентності лідера. Прояви інтелігентності лідера в процесі його спілкування з людьми.

Тема 3.2 Загальна і комунікативна культура лідера

Реалізація культуротвірного потенціалу спілкування. Основні аспекти педагогічного спілкування і розвиток лідерства

Тема 4.1 Життєво-ціннісний сенс лідерства в освіті

Сутність цінностей освіти і їх змістовний аспект. Цінності освіти як чинник формування цінностей лідерства.

Тема 4.2 Життєво-ціннісний сенс лідерства в освіті.

Загальна структура цінностей освіти і цінностей педагогічної діяльності

Тема 5.1. Соціокультурний простір як середовище розвитку лідерства в освіті

Роль соціокультурного простору в розвитку інтелігентності лідера. Взаємодія лідерства педагога і студента.

Тема 5.2. Соціокультурний простір як середовище розвитку лідерства в освіті .

Лідерство в умовах війни

Тема 6.1 Освіченість, вихованість і культура як атрибути лідерства

Роль освіченості й культури в ефективності лідерського впливу. Визначення цілей, змісту й характеру загальної освіти майбутнього фахівця-лідера.

Тема 6. 2 Освіченість, вихованість і культура як атрибути лідерства

Загальна структура освіченості. Управління освіченістю як ресурсом лідерства

Тема 7.1' Розвиток лідерських якостей студента

Умови успішної діяльності лідера. Стилi лідерства.

Тема 7.2 Розвиток лідерських якостей студента

Особливості делегування, притаманні різним стилям лідерства. Переваги і недоліки кожного стилю лідерства

Тема 8.1 Реалізація лідерського потенціалу

Люди з біхевіоральним типом лідерства. Люди з когнітивним типом лідерства.

Тема 8.2 Реалізація лідерського потенціалу

Люди з емоційним типом лідерства. Люди з міжособистісним типом лідерства.

Теми практичних занять

Тема 1. 1. Потреба соціуму в лідерах

Визначення лідерів сучасного українського суспільства. Тест лідерських якостей та їх рівень у студентів.

Тема 1.2 Потреба соціуму в лідерах

Лідерство педагога як умова розвитку лідерства студентів

Тема 2. Характерні риси і якості особистості лідера-педагога. Загальна і професійно-управлінська культура лідера-педагога

Харизма як визначальна риса лідера. Особливості харизматичного лідерства

Приклади сучасних харизматичних лідерів.

Тема 3. Загальна і професійно-управлінська культура лідера-педагога

Сенс комунікативної культури лідера. Культуротвірна спрямованість педагогічного спілкування та її вплив на розвиток лідерської культури. Реалізація культуротвірного потенціалу спілкування. Комунікативний, інтерактивний та перцептивний аспекти педагогічного спілкування

Тема 4. 1 Розвиток лідерських якостей студента

Умови успішної професійної діяльності лідера. Основні стилі лідерства.

Тема 4,2. Розвиток лідерських якостей студента

Визначення власного стилю студента

Тема 5.1 Умови успішної реалізації лідерського потенціалу

Як стати лідером. Корекція характеру.

Тема 5.2 Умови успішної реалізації лідерського потенціалу

Вірність і відданість справі.

Ефективність лідерського спілкування

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені

Самостійна робота

Самостійна робота студента включає в себе опрацювання лекційного матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних завдань (рефератів) з використанням методичних рекомендацій.

Література та навчальні матеріали

Основна література

- 1.Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононец Н.В. (2020).Основи лідерства: електронний посібник для самостійної роботи магістрів освітньої програми «Педагогіка вищої школи» галузі знань 01 освіта/педагогіка спеціальності 011 освітні, педагогічні науки. Полтава : ПУЕТ. 232 с.
- 2.Мафтин, Л. (2021). Психологія освітнього менеджменту: навчально-методичний посібник. Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. URL: https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/1552/2021_Maftyn_Psycholog_posib.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Додаткова література:

- 3.Дистанційний курс для слухачів магістерської програми з педагогіки вищої школи(2018). Харків: ФЛ-П Черняк Л. О.94 с.
- 4.Клочко, А. О. (2021). Лідерство як модель ефективного управління освітньою організацією. У В. Р. Міляєва (Ред.), Освітнє лідерство: від теорії до практики: монографія (сс. 47–59). Київський університет імені Бориса Грінченка. <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/36659>
5. Стандарт вищої освіти України. Рівень вищої освіти другий (магістерський). Галузь знань 01. Освіта/педагогіка. Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки. Видання офіційне. Міністерство освіти і науки України. Київ, 2021.
- 6.Burke, J. (2020). Positive Psychology and School Leadership: The New Science of Positive Educational Leadership. NOVA. URL: <https://doi.org/10.52305/MQVH3498>
- 7.Lucco, Joseph. (2020). How Positive Psychology Improves the Workplace. URL: <https://www.clearpointstrategy.com/positive-psychology-improves-workplace-2/>
- 8.Valène, Jouany. (2022, November 14). What Are The Top 24 Leadership Skills That Make a Great Leader? Haiilo. URL: <https://haiilo.com/blog/what-are-the-top-leadership-skills-that-make-a-great-leader/>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді заліку (20%) та поточного оцінювання (80%).

Залік : письмове завдання -3 завдання :(2 – теоретичні, 1- практичне).

Поточне оцінювання: оцінювання повідомлень, результатів емпіричних досліджень, виконання завдань самостійної роботи.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Ніна ПІДБУЦЬКА

12.06.2024

Дата погодження, підпис

Гарант ОП